

РЕШЕНИЕ

№ 2168

гр. София, 12.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ ГРАДСКИ СЪД, ВЪЗЗ. II-Г СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Татяна Димитрова

Членове: Румяна М. Найденова
Гюлсевер Сали

при участието на секретаря Алина К. Т.а
като разгледа докладваното от Румяна М. Найденова Въззивно гражданско дело № 20231100502555 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 - 273 ГПК.

Образувано е по въззивна жалба, подадена от И. Т. Ч., действащ чрез адв. А. И. Т., срещу решение №20222120 от 13.12.2021 г., постановено по гражданско дело № 23007/2019 г. по описа на Софийски районен съд, 28 с-в.

С цитираното решение са отхвърлени предявените от И. Т. Ч. срещу Р. П. К. установителни искиове, предявени по реда на чл. 422 ГПК с правно основание чл. 240, ал. 1 ЗЗД за признаване за установено, че Р. П. К. дължи на И. Т. Ч. сумата от 25 000 лв., представляваща сбор от пет броя дължими главници по 5 000 лв. по договори за заем от 01.02.2016 г., 10.02.2016 г., 20.02.2016 г., 01.03.2016 г. и 10.03.2016 г., за която сума е издадена заповед за изпълнение от 18.01.2019 г. по ч. гр. д. № 81671/2018 г. на СРС, 28 състав, както са отхвърлени и предявените от И. Т. Ч. срещу Р. П. К. искиове с правно основание чл. 55, ал. 1, пр. 1 ЗЗД за заплащане на сумата от 25 000 лв., представляваща сбор от пет броя дължими главници по 5 000 лв. по договори за заем от 01.02.2016 г., 10.02.2016 г., 20.02.2016 г., 01.03.2016 г. и 10.03.2016 г.

Във въззивната жалба се излагат подробни съображения, че решението е неправилно, незаконосъобразно, необосновано, постановено в несъответствие със събраните доказателства. Моли се решението да бъде отменено, а предявените искиове да бъдат уважени. Претендира се присъждане на сторените разноски в заповедното, първоинстанционното и въззивното производство.

В установения от закона срок, въззиваемият Р. П. К., действащ чрез процесуалния си представител, е депозирал отговор на въззивната жалба. С него последната се оспорва като неоснователна и се излагат съображения за законосъобразността на решението на районния съд. Претендира се присъждане на сторените във въззивното производство разноски.

Софийски градски съд, като обсъди събраните по делото доказателства, становищата

и доводите на страните, съгласно разпоредбата на чл. 235, ал. 2 ГПК, намира от фактическа и правна страна следното:

Жалбата е подадена в срока по чл. 259, ал. 1 ГПК и е процесуално допустима, а разгледана по същество - неоснователна.

Първоинстанционното решение е валидно и допустимо, налице е постановен диспозитив в съответствие с мотивите на решението. При произнасянето си по правилността на решението съгласно чл. 269, изр. второ от ГПК и задължителните указания, дадени с т. 1 от ТР № 1/09.12.2013 г. по т.д. № 1/2013 г. на ОСГТК на ВКС, въззивният съд е ограничен до релевираните във въззивната жалба оплаквания за допуснати нарушения на процесуалните правила при приемане за установени на относими към спора факти и на приложимите материално правни норми, както и до проверка правилното прилагане на релевантни към казуса императивни материално правни норми, дори ако тяхното нарушение не е въведено като основание за обжалване. Не се установи при въззивната проверка нарушение на императивни материално правни норми.

Относно правилността на първоинстанционното решение въззивният съд намира наведените с въззивната жалба доводи за неоснователни.

По предявения главен иск с правно основание чл. 422 ГПК вр. чл. 240 ГПК в тежест на ищеца е да докаже съществуването на валидни договори за заем, със съдържанието, посочено в исковата молба, както и предоставянето на ответника на сумата по договорите.

Съгласно чл. 240, ал. 1 ЗЗД, с договора за заем заемотелят предава в собственост на заемателя пари или други заместими вещи, а заемателят се задължава да върне заетата сума или вещи. Договорът за заем има сложен фактически състав, който освен съглашение на страните по него, изисква и реално предаване на сумите. Съгласно практиката, постановена по реда на чл. 290 от ГПК и съответно обективизирана в Решение № 524 от 28.12.2011 год. по гр.д. № 167/2011 г. IV г.о. на ВКС „Заемът за потребление е реален договор, който се счита сключен, когато въз основа на постигнатото съгласие между страните по него едната страна даде, а другата получи в заем парична сума. В производството по иск с правно основание по чл. 240, ал. 1 ЗЗД върху ищеца лежи доказателствената тежест да установи, че е дал заемни средства.

С отговора на исковата молба ответникът е оспорил наличието на валидни договорни правоотношения по договори за заем и получаването на заемни суми.

За установяване на заемното правоотношение са ангажирани свидетелски показания и обяснения на страната, дадени по реда на чл. 176 ГПК.

Предмет на производството е сключването на пет отделни договори за заем на стойност равна на 5000 лв., поради което не е приложим чл. 164, ал. 1, ал. 3 ГПК, и е допустимо договорните правоотношения между страните – съгласието и предаването на паричната сума, да се установяват със свидетелски показания. Няма пречка със свидетелски показания да се установяват и постигнатите отделни договорености между страните по договора / решения № 546 от 23.07.2010 г. по гр. д. № 856/2009 г. на IV г. о. на ВКС, решение № 524 от 28.12.2011 г. по гр. д. № 167/2011 г. на IV г. о. на ВКС и др. /.

Отделно от това ограничението по чл. 164, ал. 1, т. 3 ГПК, изключващо свидетелски

показания за установяване на договори на стойност по - голяма от 5000 лева, не е приложимо, когато спорът не е за наличието на съществуващо договорно отношение, а за смисъла на постигнатите договорености; ако страните спорят за значението на отделни уговорки или когато договорът не съдържа всички уговорки, свидетелски показания са допустими за установяване на обстоятелствата, при които е сключен, както и каква е била действителната обща воля на страните; при изясняване на действителната обща воля на страните съдът може да изследва обстоятелствата, при които е сключен договорът, характерът на преговорите, разменената кореспонденция и как са изпълнявани задълженията по него след сключването му.

В случай, че предаването на парична сума е установено, но липсват други данни на какво основание е сторено то, не може да се презумира, че задължението е възникнало от заемен договор, тъй като задължението може да произтича от друг източник и ищецът не е освободен от задължението да установи този източник с допустимите от закона доказателствени средства.

В случая се спори, както относно наличието на заемни правоотношения, така и относно предаване на сумите.

Видно от протокола от проведеното в СРС съдебно заседание от 12.08.2020г., на допуснатите по реда на чл. 176 ГПК въпроси, ответникът Р. К. е отговорил, че не е получил общата сума от 25 000 евро на посочените в исковата молба дати. Пояснява, че са водени разговори с И. Ч. за финансиране на сайт. Създава се фирма, като уговорката била да има двама пълноправни съдружници, които да могат да управляват само заедно фирмата, посочена от Ч.. Съдружниците били И.В. и М..

По делото е разпитан св. М. Ф., който твърди, че в началото на 2016г. имало идея за учредяване на фирма, но трябвало да се намери човек, който да финансира начинанието. Ставало въпрос за проект за подпомагане на млади спортисти. Свидетелят посочва, че финансирането се осъществявало по следния начин: Ч. давал пари на Р.. Уговорката била м. 02.2016г. в рамките на 30 – 40 дни да се дадат 25 000 лв. Парите били предадени на части от 5000 лв. Свидетелят присъствал на три от случаите на предаване. За другите пъти от самия Р. чул, че е получил парите. На първата проведена среща се уговорили, че парите трябвало да се върнат в срок от една година от първата вноска. Ч. спрял да дава пари, защото нямало резултат от това, което се договорили. По – нататък в показанията посочва, че Ч. е предоставил около 90 000 лв. общо в рамките на 4 – 5 месеца. Присъствал на среща, на която Ч. обещал да даде тези 90 000 лв., които били нужни, за да се завърши проекта. Първото предаване на пари се състояло м. 02.2016г., когато Ч. предал на Р. 5000 лв. Свидетелят не е виждал самите пари, те били предавани в плик.

Разпитан св. К. Т. твърди, че бил заедно с Р. на 20.02.2016г. Целият ден били на Боровец, а вечерта вечеряли заедно. На 10.03.2016г. били заедно с Р. в гр. Пловдив през целия ден, прибрали се късно вечерта.

И.В., разпитан като свидетел пред СРС, посочва, че Ч. давал пари на Р. по проект Спортс уинърс, който бил благотворителен. Свидетелят запознал страните по делото.

Провела се среща между тях, като Ч. се съгласил да финансира проекта. Ч. казал, че му трябва една седмица, за да събере 25 000 лв., за да плати на програмистите. След около седмица се видели в ресторант „Ръченицата“, където И. дал 25 000 лв. на ръка на Р. и казал, че следващите суми ще бъдат осигурени на части. Р. споделил на свидетеля, че И. Ч. му е предал на два пъти по 20 000 лв. Свидетелят посочва, че парите на Ч. не били дадени като заем, а той участвал в проекта. И. Ч. бил съдружник в проекта. След завършване на проекта всеки трябвало да остане със своите дялове. Ролята на Ч. била да финансира проекта. Според свидетеля Ч. бил съдружник във фирмата чрез М.. Предполага, че е имало уговорка парите на Ч. да се върнат, но не помни точно каква.

От събраните гласни доказателства не се установяват сключени договори за заем между страните, още по – малко – отделните уговорки по такива договори. От показанията на всички разпитани свидетели става ясно, че действително Ч. е дал парични суми на К., макар и да не може да се установи точната сума, но те са били във връзка с участие в общ проект, в който Ч., макар и неофициално, е бил съдружник. Така свидетелят И.В. изрично посочва, че парите не били дадени като заем, а във връзка с участието на Ч. в проекта.

Единствено в показанията на св. М. Ф. се съдържат твърдения, че имало уговорка парите да се върнат в срок от една година от първата вноска. В тази част съдът не кредитира показанията на този свидетел като вътрешно противоречиви. Същият посочва, че парите е следвало да се върнат, а същевременно твърди, че Ч. е осъществил финансиране на проекта.

Отделно от това показанията на св. Ф. противоречат на тези на св. И.В., който изрично посочва, че Ч. не е дал парите като заем. Това, че следствие на оттеглянето на Ч. от проекта, Ф. е искал да бъдат възстановени вложените пари, не може да промени вида на договорното правоотношение между страните.

На следващо място, от изслушаните свидетелски показания не се установява и предаване на сумите от Ч. на К.. Така свидетелят Ф. твърди, че не е виждал самите пари, същите са били предавани в плик, тоест не може да се установи дали и каква точно каква сума е предадена. Отделно от това, свидетелят твърди да е присъствал на три предавания, а за останалите само е чул от К.. От друга страна св. И.В. твърди, че присъствал на среща, в ресторант „Ръченицата“, където И. дал наведнъж 25 000 лв. на ръка на Р.. В случая важи забраната на чл. 164, ал. 1, т. 3 ГПК, тъй като не може със свидетелски показания да се установява предаването на суми по – големи от 5000 лв. Показанията на свидетелите на ищеца относно предаването на суми са противоречиви и взаимно изключващи се и от тях по никакъв начин не може да се изведе извод за предаване на суми от по 5000 лв., на посочените в исковата молба дати.

Следователно, в процеса на доказване пред инстанциите по съществото на спора ищецът не установи чрез пълно и главно доказване, както преписва правната норма, уредена в чл. 154, ал. 1 ГПК, че между страните в настоящото съдебно производство е постигнато съгласие за предоставяне на претендираната сума в заем, като тази сума фактически, реално да е била предадена на ответника. Поради реалния характер на договора за заем за потребление предоставената сума представлява съществен елемент на договора, поради

което установяването на предаването на паричната сума със задължение за връщането ѝ от заемателя, е доказване и на договора, а не само на изпълнението на задължението на заемотателя по чл. 240 ЗЗД, тоест не бе доказано, че е сключен твърденият договор за паричен заем, поради което предявеният иск за реално изпълнение по чл. 240, ал. 1 ЗЗД- за връщане на дадена в заем парична сума, е неоснователен и законосъобразно е бил отхвърлен от СРС.

Поради неоснователността на главния иск, съдът следва да разгледа предявения при условията на евентуалност иск с правно основание чл. 55, ал. 1 от ЗЗД.

В тази връзка следва да се отбележи, че исковата молба е била нередовна по отношение на предявения в условията на евентуалност иск, като ищецът не е изложил обстоятелствата, на които се основава същият и е претендирал заплащане на сумите във връзка с договора за заем. При това положение на ищеца е следвало да бъдат дадени указания за отстраняване на тези нередовности. Същите обаче са отстранени с подадената въззивна жалба, като ищецът изрично е посочил, че в случай, че съдът приеме, че липсва облигационно правоотношение по договор за заем, то са налице получени парични суми без правно основание, както и неоснователно разместване на имуществени блага. Ето защо, така предявеният евентуален иск е допустим и следва да бъде разгледан по същество, с оглед отхвърляне на главния иск по чл. 422 ГПК вр. чл. 240 ЗЗД.

Съгласно разпределената по делото доказателствена тежест, ищецът е следвало да докаже заплащане на ответника на процесните суми. Поради изложените по – горе съображения, не се установява предаване на сумите.

На следващо място, сумите не са платени без правно основание, както твърди ответникът. От събраните по делото доказателства се установява, че между страните е била постигната устна договорка за участие в общ проект, като Ч. се е съгласил да финансира проекта, като участва в същия, като съдружник във фирмата чрез М. Ф. /св. Василев/.

Ето защо, искът по чл. 55, ал. 1 ЗЗД също правилно е бил отхвърлен от СРС като неоснователен и недоказан.

Поради съвпадане крайните изводите на двете съдебни инстанции, решението следва да се потвърди.

По разноските за въззивната инстанция:

На въззиваемия на основание чл. 78, ал. 1 ГПК вр. с чл. 273 ГПК следва да се бъдат присъдени сторените във въззивното производство разноски в размер на 1750 лв. адвокатско възнаграждение.

Представен е договор за правна защита и съдействие, в който е уговорено възнаграждение в размер общо на 3500 лв., платимо по банков път. Видно от представеното банково извлечение, К. е заплатил на адв. Г. единствено сумата от 1750 лв., поради което на въззиваемия следва да се присъди тази сума, за която има доказателства за реално плащане. С оглед на изложеното, неоснователно е възражението за прекомерност на адвокатското

възнаграждение, направено от процесуалния представител на въззивника.

Воден от изложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 20222120 от 13.12.2021 г., постановено по гражданско дело № 23007/2019 г. по описа на Софийски районен съд, 28 с-в.

ОСЪЖДА И. Т. Ч., ЕГН ***** да заплати на Р. П. К., ЕГН *****, на основание чл. 78, ал. 3 ГПК вр. с чл. 273 ГПК разноси за въззивната инстанция в размер на 1750 лв.

Решението подлежи на обжалване с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от съобщаването му на страните, при предпоставките на чл. 280 ГПК.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____